

Byla C-393/22**Prašymas priimti prejudicinį sprendimą****Gavimo data:**

2022 m. birželio 15 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Nejvyšší soud České republiky (Čekijos Respublika)

Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2022 m. gegužės 5 d.

Ieškovė:

EXTÉRIA, s. r. o.

Atsakovė:

Spravíme, s. r. o.

<...>

NUTARTIS

Nejvyšší soud (Aukščiausiasis Teismas, Čekijos Respublika) <...> byloje, iškeltoje ieškovės *EXTÉRIA, s. r. o.*, <...>, buveinės adresas: [Čekijos Respublika] <...>, prieš atsakovę *Spravíme, s. r. o.*, <...>, buveinės adresas: <...> Slovakijos Respublika, <...> dėl prašymo išduoti Europos mokėjimo įsakymą, kurią nagrinėjo *Okresní soud v Ostravě* (Ostravos apylinkės teismas, Čekijos Respublika) <...>, nagrinėdamas atsakovės skundą dėl 2021 m. vasario 16 d. *Krajský soud v Ostravě* (Ostravos apygardos teismas, Čekijos Respublika) nutarties, bylos Nr. 8 Co 40/2021-52, nutarė:

- I. Vadovaudamasis Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 267 straipsniu, *Nejvyšší soud* (Aukščiausiasis Teismas) **teikia** Europos Sąjungos Teisingumo Teismui šį prejudicinį klausimą:

Ar 2012 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1215/2012 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo 7 straipsnio 1 dalies b punktą turi būti aiškinamas taip, kad sąvoka „paslaugų teikimo sutartis“ apima ir

preliminariąją sutartį („pactum de contrahendo“), pagal kurią šalys įsipareigoja ateityje sudaryti pagrindinę sutartį, kuri būtų paslaugų teikimo sutartis, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą?

<...>

Motyvai

I. Faktinės bylos aplinkybės ir nagrinėjimo eiga

- 1 Ieškovė yra konsultacines paslaugas darbuotojų saugos ir sveikatos srityje teikianti bendrovė, kurios buveinė įsikūrusi Ostravoje (Čekijos Respublika). Atsakovė yra bendrovė, kurios buveinė įsikūrusi Ivanovicėse, Slovakijoje.
- 2 2018 m. birželio 28 d. Ostravoje, Čekijos Respublikoje, ieškovė ir atsakovė sudarė preliminariąją sutartį – *Smlouva o uzavření budoucí Masterfranchisové smlouvy* (sutartis dėl būsimos pagrindinės franšizės sutarties sudarymo), *pactum de contrahendo*. Šia sutartimi šalys visų pirma įsipareigojo ateityje atlikti teisinį veiksma – sudaryti sutartį ateityje – ir susitarė dėl tam tikrų šios būsimos sutarties elementų. Pagrindinės sutarties dalykas buvo teisės atsakovei atidaryti ir valdyti franšizės sąlygomis veikiančius padalinius Slovakijos Respublikos teritorijoje suteikimas.
- 3 Preliminariosios sutarties III straipsnio A dalies 3 punkte buvo numatytas ne tik įsipareigojimas sudaryti sutartį ateityje, bet ir atsakovės įsipareigojimas sumokėti 20 400 EUR avansą ir pridėtinės vertės mokestį (PVM). Aptariamoje nuostatoje buvo numatyta, kad avanso paskirtis – užtikrinti, kad būtų įvykdytas skolininko (atsakovės) įsipareigojimas sutartą dieną ateityje sudaryti su suinteresuotuoju asmeniu (ieškove) pagrindinės franšizės sutartį ir laikyti paslapyje bet kokią su franšizės modeliu susijusią informaciją, kurią skolininkas gavo iš suinteresuotojo asmens. Atsakovė turėjo sumokėti avansą per 10 dienų nuo preliminariosios sutarties pasirašymo dienos į ieškovės sąskaitą, esančią *Raiffeisenbank, a. s.*, kurio buveinė yra Čekijos Respublikoje. III straipsnio B dalies 3 punkte šalys susitarė, kad jeigu skolininkas nesudarys su suinteresuotuoju asmeniu Slovakijos teritorijoje galiojančios pagrindinės franšizės sutarties, taip pat per suinteresuotojo asmens tam tikslui nustatytą papildomą laikotarpį, jis privalės sumokėti suinteresuotajam asmeniui 100 proc. sutarto avanso dydžio sutartinę baudą. Sutarties IV straipsnio 2 dalyje numatyta suinteresuotojo asmens (ieškovės) galimybė nutraukti sutartį tuo atveju, jei skolininkas (atsakovė) nesumoka sutarto avanso iki sutartos dienos. Toje pačioje nuostatoje taip pat numatyta suinteresuotojo asmens teisė nutraukti sutartį ir kitų sutarties sąlygų pažeidimo atveju. Be kitų klausimų, taip pat numatyta, kad pagal sutarties V straipsnio 3 dalį teisiniams santykiams, kylantiems iš sutarties arba susijusiems su ja, taikoma Čekijos Respublikos teisė, nebent sutartyje nurodyta kitaip. Šalys nesudarė susitarimo dėl jurisdikcijos, kaip apibrėžta 2012 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1215/2012 dėl jurisdikcijos ir teismo

sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo (toliau – reglamentas „Briuselis Ia“) 25 straipsnyje.

- 4 Ieškovė teigia, kad atsakovė pažeidė pareigą sumokėti avansą. Dėl šios priežasties ieškovė pasinaudojo savo teise nutraukti sutartį ir kreipėsi į Čekijos teismus dėl Europos mokėjimo įsakymo, reikalaujama iš atsakovės sumokėti 24 684 EUR sutartinę baudą ir delspinigius.
- 5 Pirmajame proceso etape atsakovė 2020 m. rugpjūčio 7 d. rašte teigė, kad Čekijos teismai neturi jurisdikcijos nagrinėti bylą.
- 6 2020 m. gruodžio 17 d. nutartimi <...> *Okresní soud v Ostravě*, kaip pirmosios instancijos teismas, atmetė prieštaravimą dėl jurisdikcijos nebuvimo ir nustatė, kad byla jam yra teisinga. Kaip savo jurisdikcijos pagrindą teismas nurodė reglamento „Briuselis Ia“ 7 straipsnio 1 dalies a punktą, pagal kurį bylose, kylančiose iš sutarčių, asmeniui, kurio nuolatinė gyvenamoji (buveinės) vieta yra valstybėje narėje, ieškinys kitoje valstybėje narėje gali būti pareikštas atitinkamos prievolės įvykdymo vietas teismuose. Pirmosios instancijos teismas padarė išvadą, kad pagal nurodytas aplinkybes ieškovė reikalavo įvykdyti prievolę, kuri, kaip tai suprantama pagal nurodytą reglamento „Briuselis Ia“ nuostatą, turėjo būti įvykdyta ieškovės, kurios buveinė yra Čekijos Respublikoje, naudai pagal šio apylinkės teismo jurisdikciją. Be to, teismas pažymėjo, jog šalys neteigė ir teismas nenustatė, kad šalys susitarė dėl jurisdikcijos, kaip apibrėžta reglamento „Briuselis Ia“ 25 straipsnyje ar kitokiu būdu.
- 7 *Krajský soud v Ostravě*, kaip apeliacinis teismas, 2021 m. vasario 16 d. nutartyje <...> paliko galioti pirmosios instancijos teismo sprendimą. Teismas nustatė, kad šioje byloje pirmosios instancijos teismas teisingai taikė reglamentą „Briuselis Ia“ ir padarė teisingą išvadą, kad Čekijos teismai turi tarptautinę jurisdikciją, o *Okresní soud v Ostravě* – teritorinę jurisdikciją, nes ieškinio dalykas yra prievolės įvykdymas už preliminariosios pagrindinės franšizės sutarties pažeidimą. Iš tiesų, kaip matyti iš ieškinio, pagal aptariamą sutarties III straipsnio A dalies 3 punktą atsakovė turėjo sumokėti ieškovei sutartą sumą, tačiau to nepadarė, todėl ieškovė nutraukė sutartį. Vadovaudamasi sutarties III straipsnio B dalies 3 punktu, ieškovė pareiškė reikalavimą sumokėti 24 684 EUR sutartinę baudą. Kadangi ieškinio dalykas yra reikalavimas sumokėti sutartinę baudą už tai, kad atsakovė nesilaikė preliminariosios pagrindinės franšizės sutarties sąlygų, akivaizdu, kad prievolės įvykdymo dalykas nėra prekių pagaminimas ar pristatymas, todėl negali būti susijęs su įvykdymo vieta, t. y. prekių pagaminimo ir pristatymo vieta, ir su reikalavimu sumokėti sutartinę baudą, kuri būtų susijusi su prekių pagaminimu ir pristatymu. Todėl, priešingai, nei teigia atsakovė apeliaciniame skunde, reglamento „Briuselis Ia“ 7 straipsnio 1 dalies b punktas netaikytinas. Apeliacinės instancijos teismo vertinimu, nepagrįstas ir atsakovės teiginys, kad pagrindinė sutartis turėjo būti vykdoma Slovakijos teritorijoje, nors atsakovė tvirtina, kad tai išplaukia iš susitarimo dėl teritorijos, kuriai taikoma sutartis, pagal kurią atsakovė turėjo naudoti Slovakijos teritoriją pagrindinės sutarties dalykui vykdyti. Apeliacinės instancijos teismo nuomone, lemiamą reikšmę turi tai, kad buvo

pažeista pati preliminarioji pagrindinės franšizės sutartis ir kad avansas, susijęs su vienkartinė pradine įmoka, turėjo būti sumokėtas per 10 dienų nuo sutarties pasirašymo į ieškovės sąskaitą, esančią *RaiFFEissenbank, a. s.* Taigi, kaip teisingai nurodo apeliacinės instancijos teismas, pagal Čekijos teisę, konkrečiai pagal *zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník* (Civilinio kodekso įstatymas Nr. 89/2012) 1955 straipsnį, jeigu sutarčiai taikoma Čekijos teisė, piniginės prievolės įvykdymo vieta yra kreditoriaus buveinė. Todėl, apeliacinės instancijos teismo nuomone, mokėjimo prievolės įvykdymo vieta yra kreditoriaus, t. y. ieškovės, buveinė, esanti Ostravoje, Čekijos Respublikoje. Kadangi ieškovė ieškiniui pareikšti pasirinko *Okresní soud v Ostravě*, pastarasis teismas turi jurisdikciją pagal reglamento „Briuselis Ia“ 7 straipsnio 1 dalies a punktą.

- 8 Atsakovė dėl šio sprendimo pateikė kasacinį skundą *Nejvyšší soud*. Ji teigia, kad ankstesnėje proceso stadijoje reikalavimo sumokėti sutartinę baudą pobūdis pagal reglamento „Briuselis Ia“ 7 straipsnio 1 dalį buvo įvertintas neteisingai, o tai lėmė klaidingą išvadą dėl teismo jurisdikcijos spręsti dėl reikalavimo sumokėti šią sutartinę baudą. Atsakovės nuomone, apeliacinės instancijos teismas turėjo nuspręsti, kad sutartinė bauda, kaip iš sutarties kylantis reikalavimas, turi būti reglamentuojama pagrindine sutartimi, kuri šiuo atveju yra preliminarioji sutartis. Prievolė, kurios įvykdymas turėjo būti užtikrintas sutartine bauda, turėjo būti nepiniginė, o jos įvykdymo vieta turėtų būti nustatoma pagal nacionalinę teisę, taigi, atsakovės teigimu, tai lemtų Slovakijos teismų jurisdikciją šioje byloje.
- 9 Atsiliepime į kasacinį skundą ieškovė nurodė, kad sutinka su nacionalinių teismų išvadomis, ir, be kitų aplinkybių, taip pat pabrėžė, kad pirminis sutarties pažeidimas buvo sutarto avanso nesumokėjimas. Pažeidus šį įsipareigojimą turėjo būti pareikštas reikalavimas nutraukti sutartį ir kartu reikalavimas sumokėti sutartinę baudą. Todėl, pasak ieškovės, iš pradžių užtikrinta prievolė buvo avanso nesumokėjimas.

II. Taikytina Sąjungos teisė

- 10 Nagrinėjant prašymą priimti prejudicinį sprendimą visų pirma svarbios šios reglamento „Briuselis Ia“ nuostatos: 7 straipsnio 1 dalies a punktas, 7 straipsnio 1 dalies b punktas ir 7 straipsnio 1 dalies c punktas.

III. Taikytina nacionalinė teisė

- 11 Nagrinėjant pateiktą prejudicinį klausimą, gali būti ypač svarbūs Civilinio kodekso įstatymo Nr. 89/2012 1954 ir 1955 straipsniai.

1954 straipsnis

Tinkamas prievolės įvykdymas apima reikalavimą, kad prievolė būtų įvykdyta konkrečioje vietoje. Jei prievolės įvykdymo vietos negalima nustatyti remiantis sutartimi, prievolės pobūdžiu ar įvykdymo tikslu, prievolė įvykdoma įstatyme nustatytoje vietoje.

1955 straipsnis

1. Nepiniginę prievolę skolininkas įvykdo savo nuolatinėje gyvenamojoje vietoje arba buveinėje. Piniginę prievolę skolininkas įvykdo kreditoriaus nuolatinėje gyvenamojoje vietoje arba buveinėje.

2. Jei prievolė atsirado vykdant įmonės veiklą, prievolė vykdoma toje vietoje, kurioje yra įmonė. Tai taikoma *mutatis mutandis*, jei prievolė atsirado vykdant padalinio veiklą.

IV. Prejudicinio klausimo pateikimo priežastys ir *Nejvyšší soud* pozicija

- 12 Šioje byloje būtina atsakyti į klausimą, ar Čekijos teismai turi tarptautinę jurisdikciją. Dėl šios priežasties būtina taikyti reglamentą „Briuselis Ia“, nes tai yra tarptautinį elementą apimantis ginčas civilinėse ir komercinėse bylose, o teismo procesas pradėtas po 2015 m. sausio 10 d.
- 13 Todėl būtina įvertinti, ar Čekijos teismų jurisdikcija gali būti grindžiama specialiaja jurisdikcija pagal reglamento „Briuselis Ia“ 7 straipsnio 1 dalį, nes ieškinys pareikštas atsakovei, kurios buveinė yra kitoje valstybėje narėje nei ta, kurioje nagrinėjama ši byla.
- 14 Reglamento „Briuselis Ia“ 7 straipsnio 1 dalies a punkte numatyta, kad bylose, kylančiose iš sutarčių, asmeniui, kurio nuolatinė gyvenamoji (buveinės) vieta yra valstybėje narėje, ieškinys kitoje valstybėje narėje gali būti pareikštas atitinkamos prievolės įvykdymo vietos teismuose. Pagal reglamento „Briuselis Ia“ 7 straipsnio 1 dalies b punktą parduodant prekes atitinkamos prievolės įvykdymo vieta yra vieta valstybėje narėje, kurioje pagal sutartį prekės buvo ar turėjo būti pateiktos, o teikiant paslaugas – vieta valstybėje narėje, kurioje pagal sutartį paslaugos buvo arba turėjo būti suteiktos. Iš reglamento „Briuselis Ia“ 7 straipsnio 1 dalies c punkto matyti, kad jei b punktas netaikomas, taikomas a punktas. Todėl a punkto taikymas yra papildoma kategorija ir jis gali būti taikomas tik tuo atveju, jei negalima taikyti b punkto.
- 15 *Nejvyšší soud* žino apie nusistovėjusią Europos Sąjungos Teisingumo Teismo (toliau – Teisingumo Teismas) jurisprudenciją dėl sąvokos „bylos, kylančios iš sutarties“, kuri yra bendra reglamento „Briuselis Ia“ 7 straipsnio 1 dalies a ir b punktų sąvoka, savarankiško aiškinimo, pagal kurią esminis sutarties požymis yra vieno asmens savanoriškai priimtoms prievolės kitam asmeniui buvimas (žr. 1992 m. birželio 17 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Handte / TMCS*, C-26/91, EU:C:1992:268, 15 punktą). Šis teismas taip pat žino, kad į šios sąvokos taikymo sritį patenka visos prievolės, kylančios iš sutarties, kurios nevykdymu grindžiamas ieškinys (žr. 2017 m. birželio 15 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Kareda*, C-249/16, EU:C:2017:472, 30 punktą). Pati preliminarioji sutartis, kaip ir šiuo atveju, yra privalomas teisinis dokumentas, sudarytas laisva valia, o joje išdėstytos sąlygos yra jos šalių susitarimo rezultatas. Ieškovės teigimu, ginčas dėl sutartinės baudos kilo iš minėtos preliminariosios sutarties, nes prievolė ją mokėti turėjo atsirasti skolininkui nesumokėjus avanso ir taip pažeidus sutartinius

įsipareigojimus. Taigi, *Nejvyšší soud* mano, kad šioje byloje nagrinėjamas reikalavimas sumokėti sutartinę baudą yra reikalavimas, kylantis iš sutarties, kaip apibrėžta reglamento „Briuselis Ia“ 7 straipsnio 1 dalyje.

- 16 Šiomis aplinkybėmis būtina įvertinti, ar nagrinėjamu atveju taikytinas aptariamo reglamento b ar a punktas. Kadangi esminiai prekių pirkimo–pardavimo sutarties požymiai yra ir nuosavybės teisės perleidimas, ir prekių mainai į pinigus, ši byla nėra susijusi su reikalavimu sumokėti sutartinę baudą, kuri būtų susijusi su prekių gamyba ir pristatymu, kaip apibrėžta reglamento „Briuselis Ia“ 7 straipsnio 1 dalies b punkto pirmoje įtraukoje. Vis dėlto norint netaikyti b punkto ir galimai taikyti a punktą taip pat reikia įvertinti, ar byla nėra susijusi su reikalavimu „teikiant paslaugas“, kaip apibrėžta nurodytos nuostatos antroje įtraukoje. Šio klausimo įvertinimas yra labai svarbus, nes jei byla būtų kvalifikuojama kaip „paslaugų teikimas“, visi reikalavimai būtų teisingi vietas, kurioje turėjo būti teikiamos sutartyje numatytos paslaugos, teismams. O jeigu būtų taikoma papildoma kategorija pagal reglamento „Briuselis Ia“ 7 straipsnio 1 dalies a punktą ir tenkinamos šios nuostatos taikymo sąlygos, tarptautinė jurisdikcija ir vietinė jurisdikcija iš esmės būtų vertinamos atskirai kiekvienai prievolei (žr. 1976 m. spalio 6 d. Teisingumo Teismo sprendimą *Tessili*, C-12/76, EU:C:1976:133).
- 17 Nagrinėjamu atveju šalys sudarė preliminariąją sutartį, kurią pavadino *Smlouva o uzavření budoucí Masterfranchisové smlouvy* (preliminarioji pagrindinės franšizės sutartis). Todėl *Nejvyšší soud* turi išspręsti klausimą, kaip nustatant tarptautinės jurisdikcijos pagrindus pagal reglamento „Briuselis Ia“ 7 straipsnio 1 dalį turėtų būti kvalifikuojama preliminarioji sutartis, kuria šalys įsipareigojo ateityje sudaryti sutartį. Iš tiesų galima svarstyti du skirtingus sprendimus, o Teisingumo Teismas, *Nejvyšší soud* nuomone, dar nėra pateikęs aiškių nurodymų šiuo klausimu. Visų pirma reikėtų apsvaistyti, ar preliminarioji sutartis, kaip tokia, yra paslaugų teikimo sutartis, ir, jei atsakymas būtų neigiamas, tarptautinė teismų jurisdikcija galėtų būti nustatyta tik remiantis reglamento „Briuselis Ia“ 7 straipsnio 1 dalies a punktu. Kita vertus, kaip antras, priešingas sprendimas, atrodo, yra nustatyti tarptautinę jurisdikciją reikalavimams, kylantiems iš preliminariosios sutarties, priklausomai nuo sutarties, kurią šalys sudarys ateityje, pobūdžio. Iš tiesų būtent pagrindinės sutarties sudarymas yra preliminariosios sutarties esmė. Tai reikštų, kad jei ketinama sudaryti pagrindinę sutartį būtų prekių pirkimo–pardavimo arba paslaugų teikimo sutartis, tarptautinė teismų jurisdikcija, kaip apibrėžta reglamento „Briuselis Ia“ 7 straipsnio 1 dalies b punkte, turėtų būti nustatoma pagal vietą, kurioje pagal šią ketinamą sudaryti sutartį turi būti pristatytos prekės arba suteiktos paslaugos.
- 18 Atsižvelgdamas į ligšiolinę Teisingumo Teismo jurisprudenciją, *Nejvyšší soud* linkęs daryti išvadą, kad vien preliminariosios sutarties sudarymas nėra paslaugų teikimas savarankiško Sąjungos teisės aiškinimo prasme. *Nejvyšší soud* nuomone, preliminarioji sutartis neatitinka reglamento „Briuselis Ia“ 7 straipsnio 1 dalies b punkte numatyto atlygintino veikimo kitos šalies naudai reikalavimo (žr. 2009 m. balandžio 23 d. Teisingumo Teismo sprendimą *Falco Privatstiftung ir*

Rabitsch, C-533/07, EU:C:2009:257; 2016 m. liepos 14 d. Sprendimą *Granarolo*, C-196/15, EU:C:2016:559; 2013 m. gruodžio 19 d. Sprendimą *Corman-Collins*, C-9/12, EU:C:2013:860, ir 2021 m. kovo 25 d. Sprendimą *Obala i lučice*, C-307/19, EU:C:2021:236).

- 19 Preliminariojoje sutartyje yra keletas bendrų elementų, kurie pagal šalių susitarimą vėliau bus įtraukti į pagrindinę sutartį, įskaitant bendrai apibrėžtą šios būsimos sutarties dalyką. Šios preliminariosios sutarties tikslas yra sudaryti būsimą sutartį raštu pareikalavus, o ketinamos sudaryti sutarties nesudarius turi būti mokama avanso, kuris turėjo būti sumokėtas, dydžio sutartinė bauda. *Nejvyšší soud* nuomone, tai negali būti kvalifikuojama kaip veikimas kitos šalies naudai, nes pagrindinės sutarties sudarymas yra tik teisinis veiksmas, o ne faktinis veiksmas, atliekamas kaip paslauga kitai sutarties šaliai. Būtent šioje aplinkybėje *Nejvyšší soud* išvelgia skirtumą nuo, pavyzdžiui, komercinio atstovavimo sutarties (žr. 2010 m. kovo 11 d. Teisingumo Teismo sprendimą *Wood Floor Solutions Andreas Domberger*, C-19/09, EU:C:2010:137), kuri, nors taip pat susideda iš sutarčių sudarymo, kartu apima papildomus faktinius veiksmus, pavyzdžiui, susisiekimą su kitomis šalimis arba produktų ar paslaugų pristatymą.
- 20 Remdamasis nusistovėjusia jurisprudencija, *Nejvyšší soud* taip pat daro prielaidą, kad pačios preliminariosios sutarties atveju atlyginimo reikalavimas irgi nėra įvykdytas. Nei skolininkas, nei suinteresuotasis asmuo neturi teisės reikalauti atlyginimo pagal preliminariąją sutartį, net plačiąja prasme. Nors šalys susitarė dėl būsimos pradinės įmokos ir periodinių mėnesinių įmokų dydžio, pareiga jas mokėti atsiras tik tuo atveju, jei šalys sudarys ketinamą sudaryti pagrindinę sutartį. Taigi, nė vienai iš šalių nekilo reikalavimo dėl atlyginimo pagal faktiškai sudarytą sutartį, dėl kurios kilo ginčas, o šalys tik įsipareigojo, kad, joms sudarius šią paslaugų sutartį, atlyginimas bus konkretaus dydžio. Nors preliminariosios sutarties III straipsnio A dalies 3 punkte, pavadintame *Úhrada zálohy* (avanso mokėjimas), kalbama apie „avansą ir jo mokėjimą“, tai yra būsimos pradinės įmokos avansas, sutampantis su sutartinės baudos suma. *Nejvyšší soud* nuomone, nė viena šalis tiesiogiai negauna ekonominės naudos iš šio mokėjimo, nes jo tikslas visų pirma yra užtikrinti būsimą prievolių įvykdymą ir jis nėra atlyginimas ar konkreti ekonominė nauda atlyginimo prasme. Todėl atrodo, kad pagal šioje byloje nagrinėjamos sutarties sąlygas aptariamasis avansas neturi ekonominės vertės, kurią būtų galima laikyti vertybe atlygio forma aprašyta prasme, o prievolė sumokėti avansą visų pirma yra sutartinių įsipareigojimų įvykdymo ateiityje užtikrinimo priemonė (žr. 2016 m. liepos 14 d. Teisingumo Teismo sprendimą *Granarolo*, C-196/15, EU:C:2016:559).
- 21 Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, *Nejvyšší soud* mano, kad reglamento „Briuselis Ia“ 7 straipsnio 1 dalies b punktas negali būti taikomas preliminariajai sutarčiai. Todėl būtina taikyti papildomą kategoriją, kuriai taikomas reglamento „Briuselis Ia“ 7 straipsnio 1 dalies a punktas. Šio reglamento taikymas daro didelę įtaką prievolės vykdymo vietos vertinimui, nes pagal a punktą nebetaikomas būdingo prievolės vykdymo principas, todėl kiekviena prievolė iš esmės turi savo vykdymo vietą. Remiantis 2009 m. balandžio 23 d. Teisingumo Teismo

sprendimo, *Falco Privatstiftung ir Rabitsch*, C-533/07, EU:C:2009:257, 54 ir 55 punktais, pažymėtina, kad Bendrijos teisės aktų leidėjas tik prekių pardavimo ir paslaugų teikimo sutarčių atveju jau Briuselio konvencijoje norėjo remtis ne konkrečia siaurai apibrėžta ginčijama prievole (ką, beje, rodo ir lingvistinis nuostatos aiškinimas), o šioms sutartims būdinga prievole. Be to, įstatymų leidėjas nusprendė pateikti savarankišką vykdymo vietos – kaip sąsajos su jurisdikcija sutarčių srityje turinčiu teismu kriterijaus – apibrėžimą. Kaip dėl Briuselio konvencijos 5 straipsnio 1 dalies nurodyta 1976 m. spalio 6 d. Teisingumo Teismo sprendime *De Bloos / Bouyer*, C-14/76, EU:C:1976:134, „atitinkama prievolė“ atitinka sutartinę teisę, kurios įgyvendinimo siekia ieškovas ir kuri yra ieškinio pagrindas. Jei ieškovas reikalauja, pavyzdžiui, atlyginti žalą, lemiamas veiksnys yra sutartinė prievolė, dėl kurios pažeidimo atsirado žala. Be to, kai atsakovas teigia, kad ieškovas pažeidė prievolę, tačiau reikalavimas teikiamas dėl apmokėjimo, „atitinkama prievolė“ bus prievolė sumokėti, o ne prievolė, kurios įvykdymą ginčija atsakovas. Todėl tam tikros prievolės įvykdymo vieta nebėra savarankiška tos prievolės sąvoka (žr. 1976 m. spalio 6 d. Teisingumo Teismo sprendimą *Tessili*, C-12/76, EU:C:1976:133; 1999 m. rugsėjo 28 d. Sprendimą *GIE Groupe Concorde ir kt.*, C-440/97, EU:C:1999:456, ir kt.).

- 22 *Nejvyšší soud* nuomone, galima leisti kitokį aiškinimą ir daryti išvadą, kad preliminarioji sutartis yra paslaugų teikimo sutartis, tik tuo atveju, jei tokia išvada išplaukia iš ketinamos sudaryti sutarties pobūdžio. Tuomet pati pagrindinės franšizės sutartis atitiktų pirmiau minėtus paslaugų teikimo reikalavimus tiek dėl veiksmų atlikimo, tiek dėl atlygintinumo, o paslaugų teikimo vieta priklausytų būtent nuo pagrindinės sutarties. Vis dėlto tokia galimybė neišplaukia iš ligšiolinės Teisingumo Teismo jurisprudencijos.
- 23 Teisingumo Teismas dar aiškiai neišsprendė klausimo, ar *pactum de contrahendo* yra paslaugų teikimo sutartis, jei joje numatomas paslaugų teikimo sutarties sudarymas, ir ar ją būtina kvalifikuoti kaip tokią sutartį atsižvelgiant į numatomą viso teisinio santykio rezultatą. Preliminarioji sutartis yra savarankiškas privalomas dokumentas, o jos sudarymas, nutraukimas ir iš jos kylantys įsipareigojimai iš esmės nepriklauso nuo ketinamos sudaryti pagrindinės sutarties. Nors šioje tarp šalių sudarytoje sutartyje paprastai nustatomi tam tikri pagrindinės sutarties elementai, joje yra atskira pagrindinė prievolė arba nepriklausomas sankcijų mechanizmas ir savarankiški nutraukimo pagrindai. Savarankiškos preliminariosios sutarties nutraukimo prielaidos (dėl jos įvykdymo, abipusiu šalių susitarimu, pažeidus sutartinius įsipareigojimus) reiškia, kad pagrindinės sutarties sudarymas net nėra būtina preliminariosios sutarties sudarymo pasekmė. Taigi, toks reglamento „Briuselis Ia“ 7 straipsnio 1 dalies aiškinimas, pagal kurį kvalifikuojant preliminariąją sutartį kaip paslaugų teikimo sutartį būtų galima atsižvelgti ir į pačios ketinamos sudaryti pagrindinės sutarties pobūdį, nėra akivaizdus.
- 24 *Nejvyšší soud* nuomone, nesant atitinkamos Teisingumo Teismo jurisprudencijos šiuo klausimu, kyla pagrįstų abejonių dėl Sąjungos teisės aiškinimo teisingumo. Kadangi šioje byloje negalima taikyti reglamento „Briuselis Ia“ 7 straipsnio

1 dalies b punkto prieš pradėdant taikyti šio reglamento 7 straipsnio 1 dalies a punktą, *Nejvyšší soud* mano, kad būtina sustabdyti bylos nagrinėjimą ir kreiptis į Teisingumo Teismą su prašymu atsakyti į teikiamą prejudicinį klausimą.

- 25 Iš to, kas išdėstyta pirmiau, taip pat aišku, kad skirtingų teisės aktų taikymas turi esminę įtaką šiai bylai, nes gali lemti kitokią išvadą dėl Čekijos teismų jurisdikcijos. Be to, prielaida, kad teismas turi specialiąją jurisdikciją, yra tam tikra bendrosios taisyklės išimtis, kuri iš dalies pateisina galimą siauresnį Teisingumo Teismo aiškinimą, siekiant užtikrinti nuspėjamumą, teisinį tikrumą ir glaudaus ryšio tarp teismo ir ginčo išsaugojimą. Vienodas Sąjungos teisės taikymas tampa dar svarbesnis, atsižvelgiant į tai, kad preliminarioji sutartis, *pactum de contrahendo*, tarptautinėje prekyboje naudojama plačiai, o be Teisingumo Teismo išaiškinimo negalima visiškai užtikrinti vienodo nagrinėjamos nuostatos aiškinimo visose valstybėse narėse.
- 26 Atsižvelgiant į pirmiau išdėstytas aplinkybes, nagrinėjamoje byloje vadinamieji CILFIT kriterijai nebuvo įvykdyti (žr. 1982 m. spalio 6 d. Teisingumo Teismo sprendimą *CILFIT*, 283/81, EU:C:1982:335). Taigi, atsižvelgdamas į preliminariosios sutarties, kaip privalomo teisinio instituto prieš sudarant sutartį, specifiką ir jos skirtumą nuo sutarčių, dėl kurių Teisingumo Teismas yra priėmęs sprendimą, taip pat į šios priemonės svarbą tarptautinėje valstybių narių prekyboje, *Nejvyšší soud*, kaip teismas, kurio sprendimai neskundžiami pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 267 straipsnį, mano, kad būtina pateikti šį klausimą Teisingumo Teismui.

<...>